

Pletilna tovarna »Bohinc & Vogelник« Radovljica

Alojz Vogelник (roj. 11. maja 1902) iz Radovljice, po domače Legatov, je bil prvorojenec in določen za dediča na kmetiji. Bolj kot kmetovanje in gospodarjenje na domačem posestvu, ki ga je prepustil bratu Janezu, je mladega Lojza pritegnilo podjetništvo. Izučil se je mizarске obrti, toda mizarstvo mu je bilo vse življenje le konjiček, ki mu je prinašal mnoge koristi.

Poročil se je z Gabrijelo Bohinc (1908) z Brezij. Imela sta štiri otroke, prvi je po rojstvu umrl, druga je bila Jelica (1929), tretji Lojze (1932), leto za njim se je rodila Marija (1933).

Njegova žena je bila pletilja. S svojo sestro Katarino Bohinc, por. Mihelčič sta se izučili pletilstva pri teti Frančiški Novak iz Radovljice. V Radovljici in okolici je bilo več manjših pletilskih delavnic, poleg Novakove še Beblerjeva in Vidičeva. Podjetni Alojz in svakinja Katarina sta ustanovila lastno pletilstvo Bohinc-Vogelник. Vsak je vložil enak delež kapitala; napravila sta pogodbo, da v primeru, če se razideta, delita denar, material in poštnе stroške. Leta 1929 je bilo pletilstvo v polnem razmahu, zaposlenih je bilo 27 delavcev. Katarina Bohinc in njena sestra Gabrijela Vogelник sta si delili vodstveno delo v delavnici in krojili, Alojz Vogelник pa je vodil knjigovodstvo, računovodstvo, nabavljal material, sklepal kupčije s trgovci ter pošiljal pletenine na domači trg in v tujino. Bil je zelo uspešen in je izplačal svakinjo Katarino Bohinc s tem, da ji je leta 1941 sezidal hišo, ona pa je ostala še naprej zaposlena v pletilstvu, ki se je zdaj preimenovalo v pletilstvo Vogelник.

Hčerka Marija se spominja, da je imel oče v načrtu, da bo čez leta zgradil pletilni delavnici prizidek: v pritličju bi bila trgovina, v nadstropju pa njihovo stanovanje, ker so do konca vojne živeli v najemniškem stanovanju. Pred vojno so namreč podjetniki in tovarnarji vlagali denar najprej v podjetje in skrbeli za plače delavcev, šele potem so lahko poskrbeli zase. Do konca vojne je zbral za prizidek potreben gradbeni material, vodovodne in električne instalacije.

Med vojno je Vogelник še naprej ostal predan pletilstvu. Vojne razmere ga od dela niso odvrnile, kajti njegovi delavci so morali imeti zaslužek.

Pozimi, ko je oživela trgovina s pleteninami, se mu je pisarniško delo zavleklo pozno v noč in takrat je prenočeval kar v pisarni, tudi zaradi policijske ure. Vstajal je že ob štirih, da je zakuril peči. Še posebej med vojno so v pletilstvo od vsepovsod pošiljali obrabljene jopice in puloverje, da so spletli nove dele. Oče je skrbel za posel, nabavljal volno in občasno je odšel na službeno pot, največkrat v Celovec, kdaj tudi na Dunaj, sicer pa so trgovci največkrat prihajali k njemu. Mrzle gorenjske zime so prisilile tudi marsikaterega Nemca, da se je oglasil v Vogelnikovem podjetju in kupil pleten izdelek. V Radovljici je bilo veliko nemških uradnikov in gestapovcev. V celoti so zasedli nekdanje upravne prostore in zgradili tudi nekaj novih zgradb za stanovanja uslužbencev. Naselje so poimenovali Neue Heimat – Nova domovina.

Vir: zaveza.si

Sledi izčrpen opis, kako je »radovljiška povojna oblast« po krivem obsodili Alojza Vogelnika sodelovanja z okupatorjem, kako so ga ubili in kako so družini odvzeli vse premoženje.

Oglas tovarne pletenin »Bohinc & VogelNIK«, 1931
Vir: Gorenjska, obrtna ... (Progres Novo mesto)

Oglas tovarne pletenin »Bohinc & VogelNIK«, 1931
Vir: Med Jelovico in Karavankami

Zakonca Vogelnik, pred 1944
Vir: zaveza.si
Op.: Gabrijela roj. Bohinc in Alojz Vogelnik

Delavke pletilne tovarne »Bohinc & Vogelnik«, pred 1940
Vir: zaveza.si

.....

Pripravil Goran Lavrenčak - DAR

Prvič objavljeno: 1. 12. 2016

Naš naslov (prosimo za dopolnitve, predvsem slikovnega gradiva).

goran.lavrencak@gmail.com